

Energetski Efikasna rešenja u Grejanju

Od Toplopredajne podstanice do Termostatskog radijatorskog ventila

Energy Meters

**JIP™
Ball Valves**

**Electronic Controllers
ECL Comfort**

SCADA visualization and monitoring systems

Temperature Controllers

Differential Pressure and Flow Controllers

Motorized Control Valves

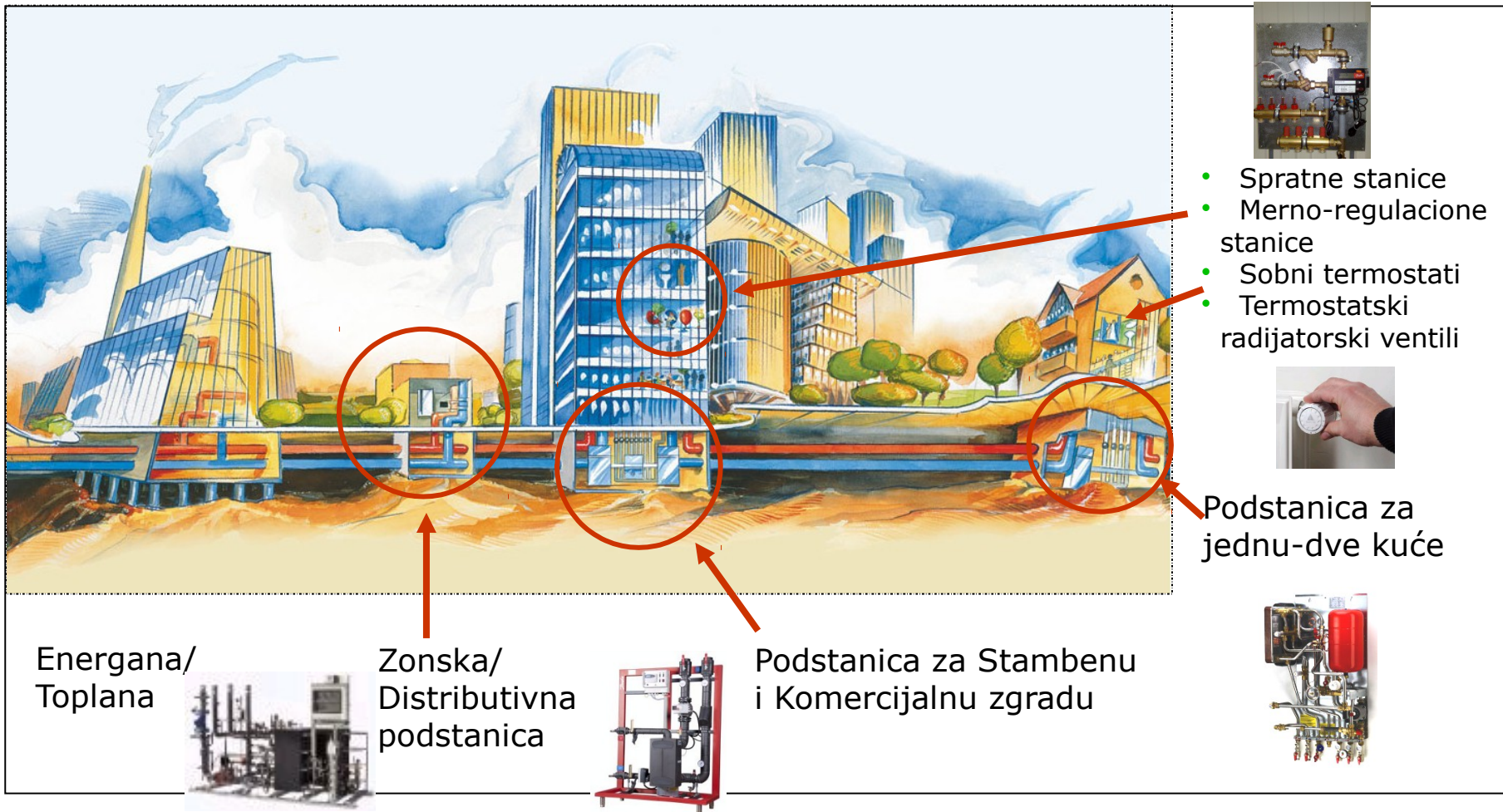

Plate Heat Exchangers*

Energetski Efikasna rešenja u Grejanju

Individualno merenje i naplata toplotne energije

Decentralizovani sistemi

Spratne stanice

Vladimir Suković

Zahtevi investitora

- Brza izgradnja & prodaja stanova
- Manji investicioni troškovi
- Više prodajne cene stanova
- Diferencijacija u odnosu na ostale stanove na tržištu

Novi zahtevi traže novi način razmišljanja

- Zgrade - 40% ukupne energetske potrošnje u Evropi
- Grejanje - 57% u ukupnoj potrošnji energije za domaćinstva u EU
- PTV - 25% u ukupnoj potrošnji energije za domaćinstva u EU
- Troškovi energije **rastu**
- Zakonodavstvo traži **smanjenje** potrošnje energije
- Korisnici stanova traže **komfor**

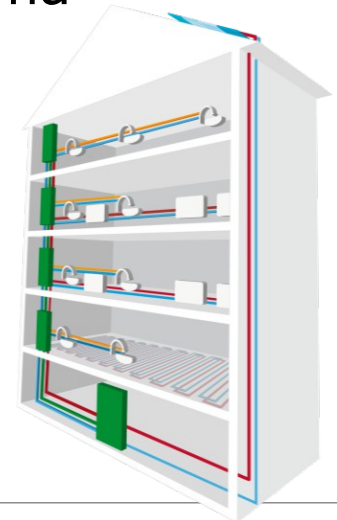
Agenda

Decentralizovani sistemi, spratna stanica kao osnovni element decentralizovanih sistema

Funkcije spratne stanice i njeni sastavni elementi

Projektovanje instalacije decentralizovanih sistema

Diskusija

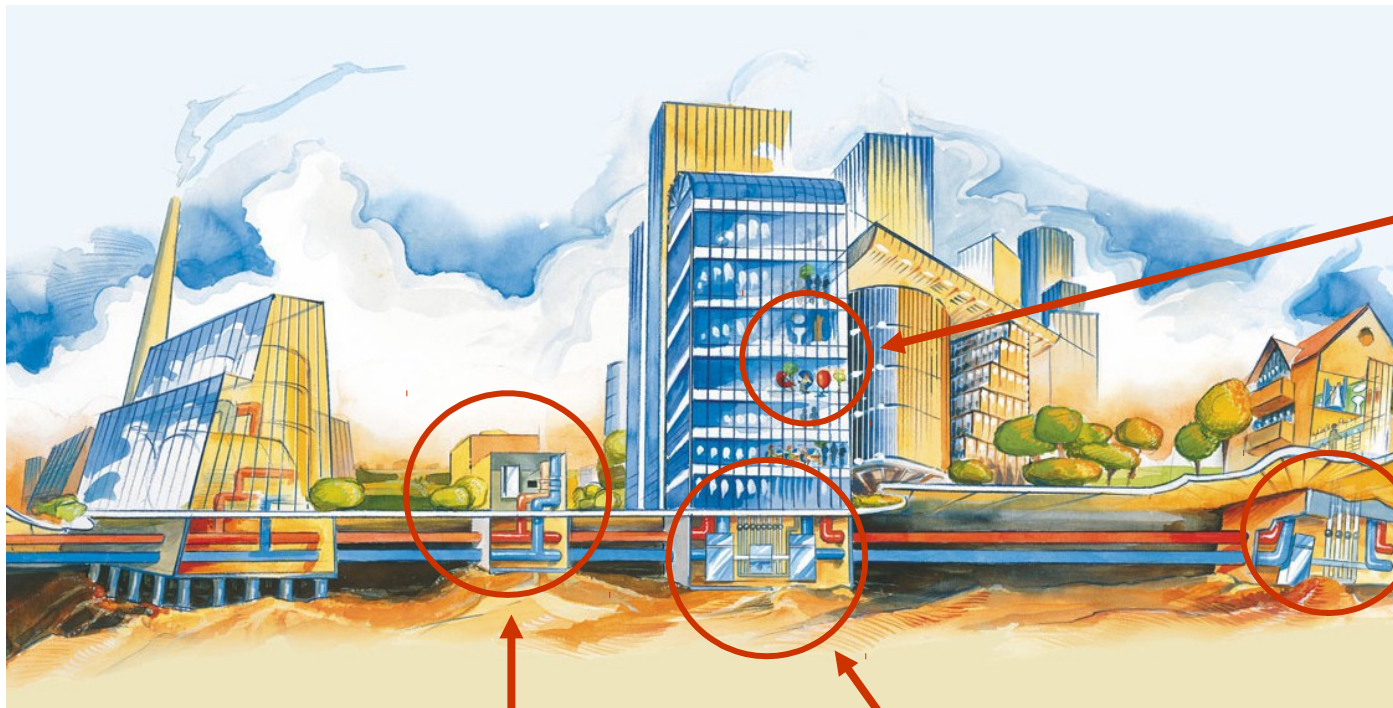
Šta su Danfoss SPRATNE STANICE?

- Individualni komfor grejanja
- Individualni komfor PTV
- Individualno merenje i naplata energije za grejanje i PTV
- Za decentralizovane sisteme
- Za nove objekte
- Za postojeće objekte u koje se uvodi grejanje
- Bez rizika od legionele

Gde su Danfoss SPRATNE STANICE?

Spratna stanica

Kućna podstanica

Toplana

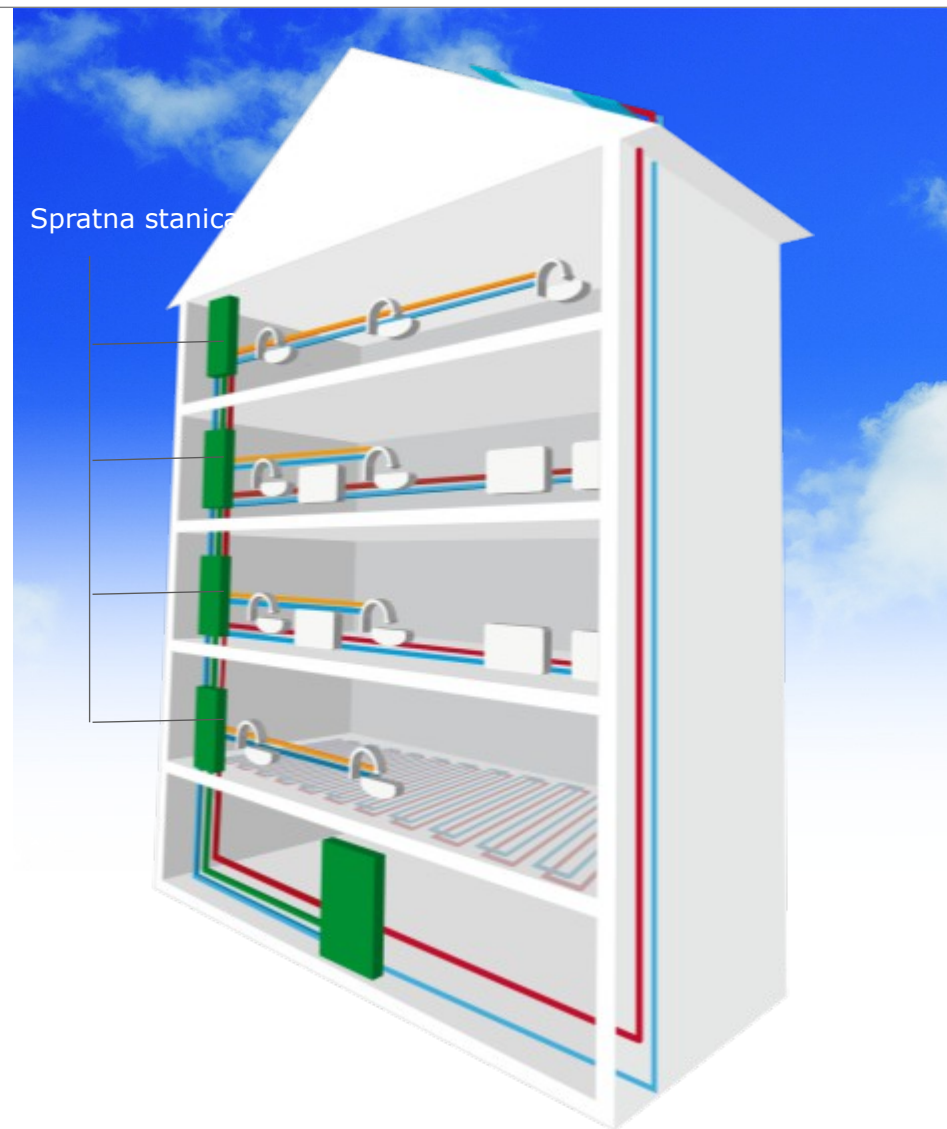
Reonska podstanica

Podstanica

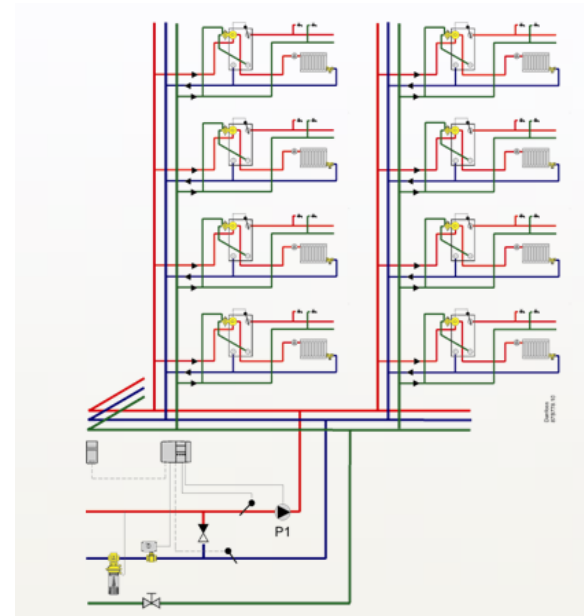
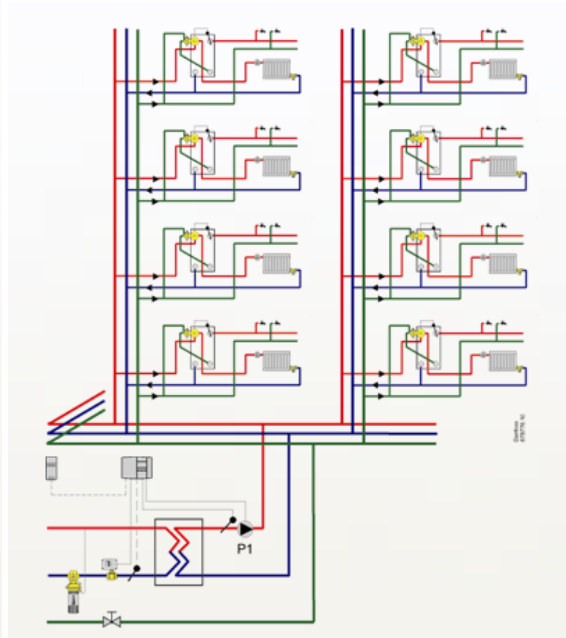
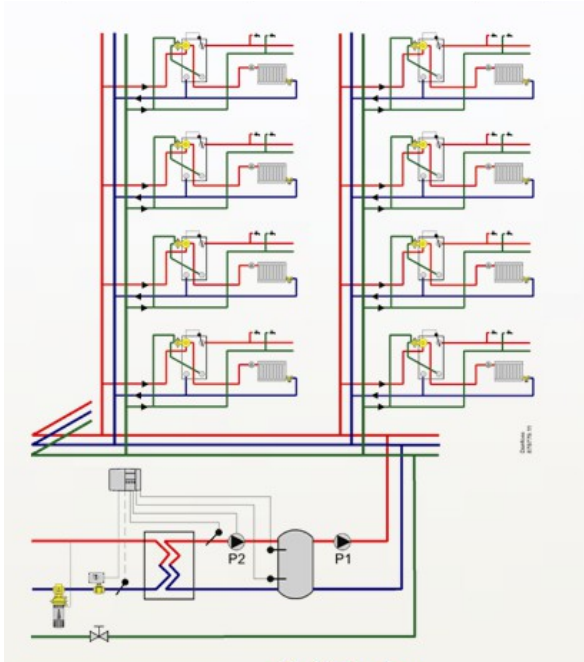

Elementi decentralizovanog sistema

- Spratna stanica
- Centralni izvor toplote (podstanica, kotlarnica, itd.)
- Buffer tank (po potrebi) i cirkulacione pumpe
- Senzorika
- 3 usponske cevi (ne 5!)

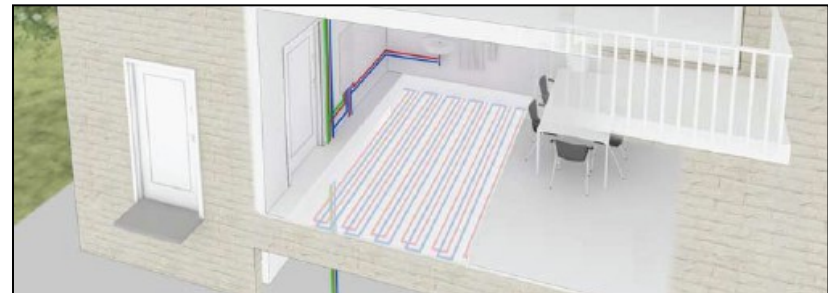
Nezavisne od tipa izvora toplote

Nezavisne od tipa izvora toplote

- Mogući izvori:
  - Daljinsko grejanje
  - Kotleznica
  - Solarno /Toplotna pumpa
  - Biomasa
- Tehnički i ekonomski atraktivnije rešenje od sistema sa centralnim izvorom toplote i električnim bojlerima

District heating

Central heating

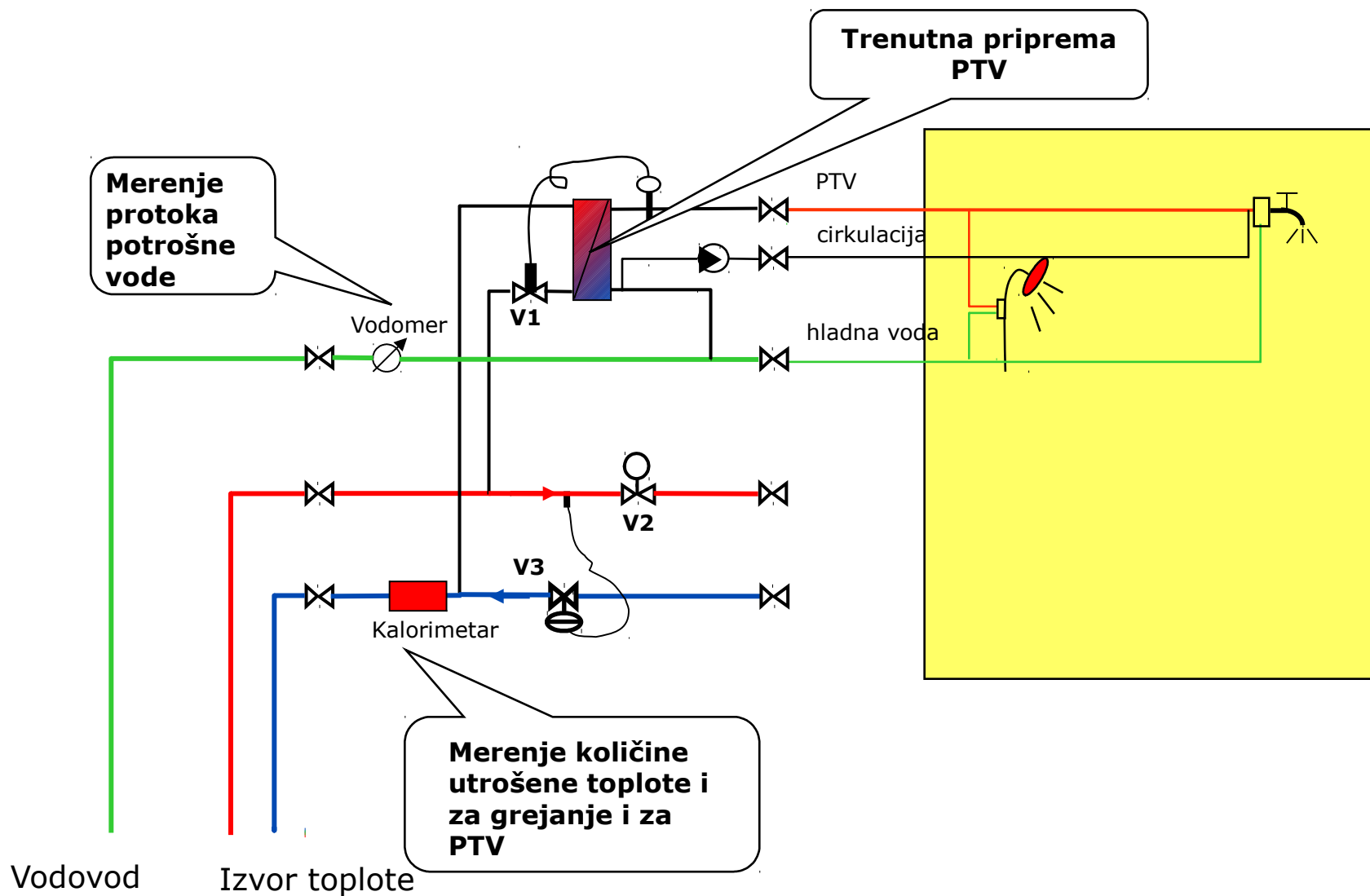
Solar heating/
Heat pumps

Biomass/
CHP system

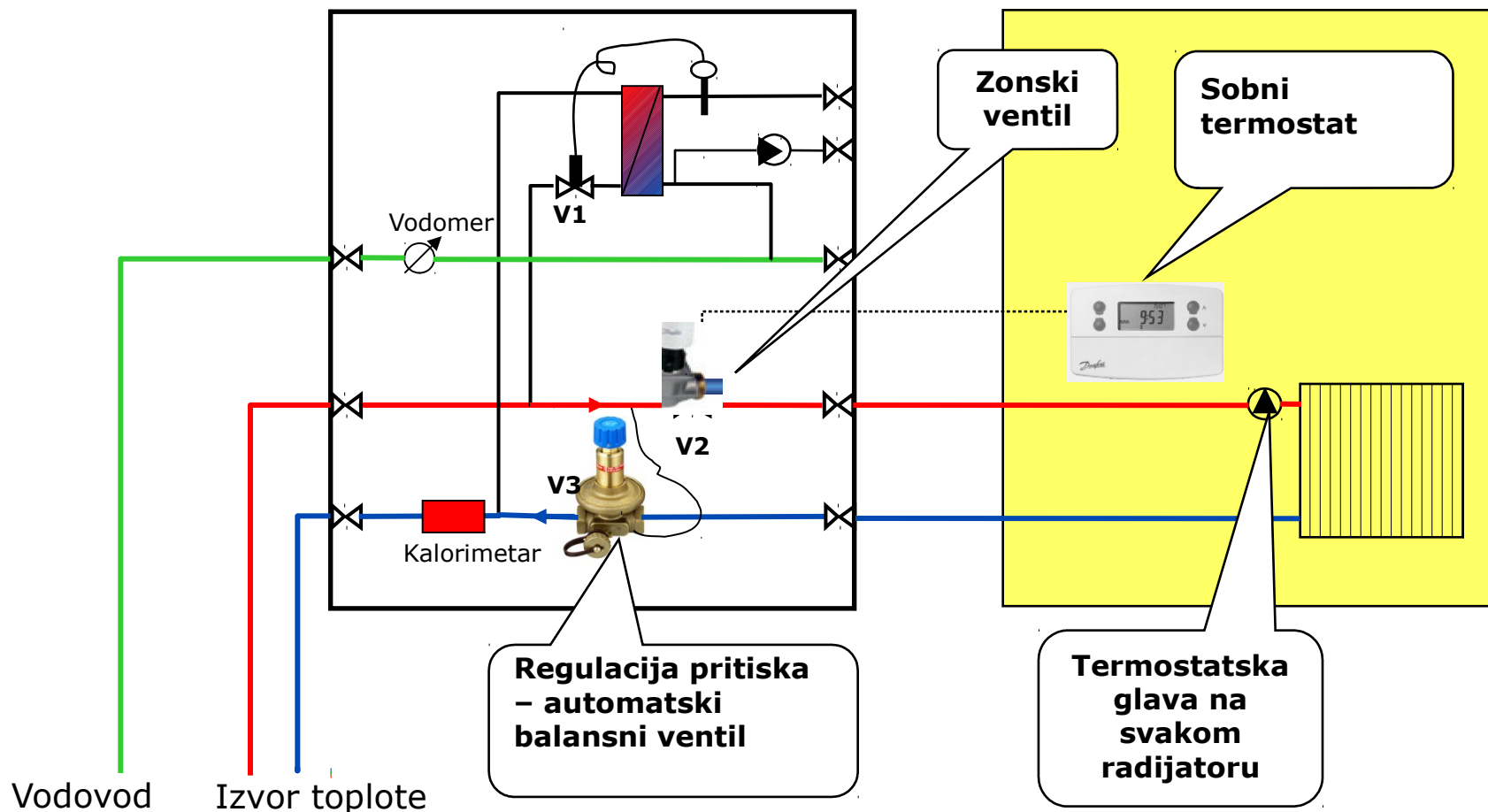
Vrste spratnih stanica

Elementi spratnih stanica

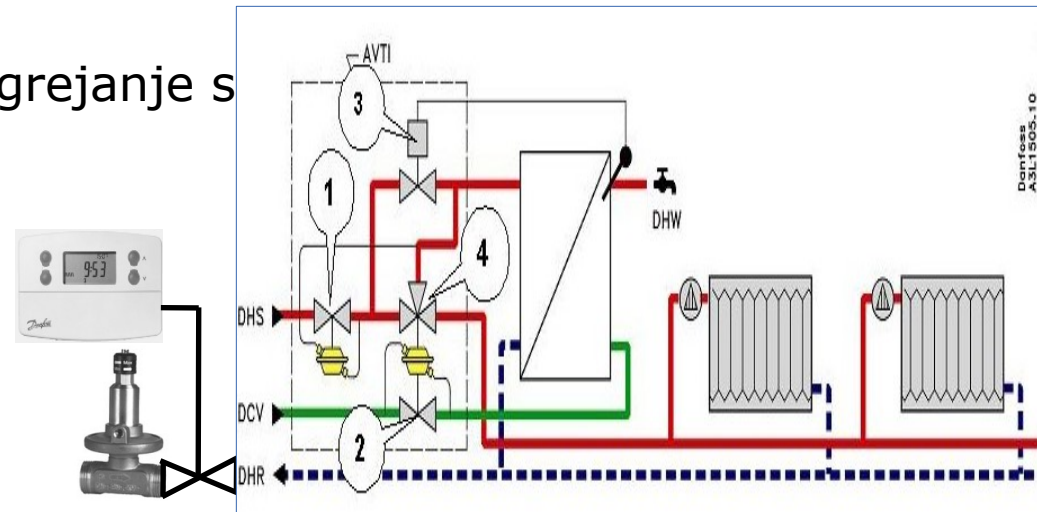
Elementi spratnih stanica

Radijatorsko grejanje u stanovima

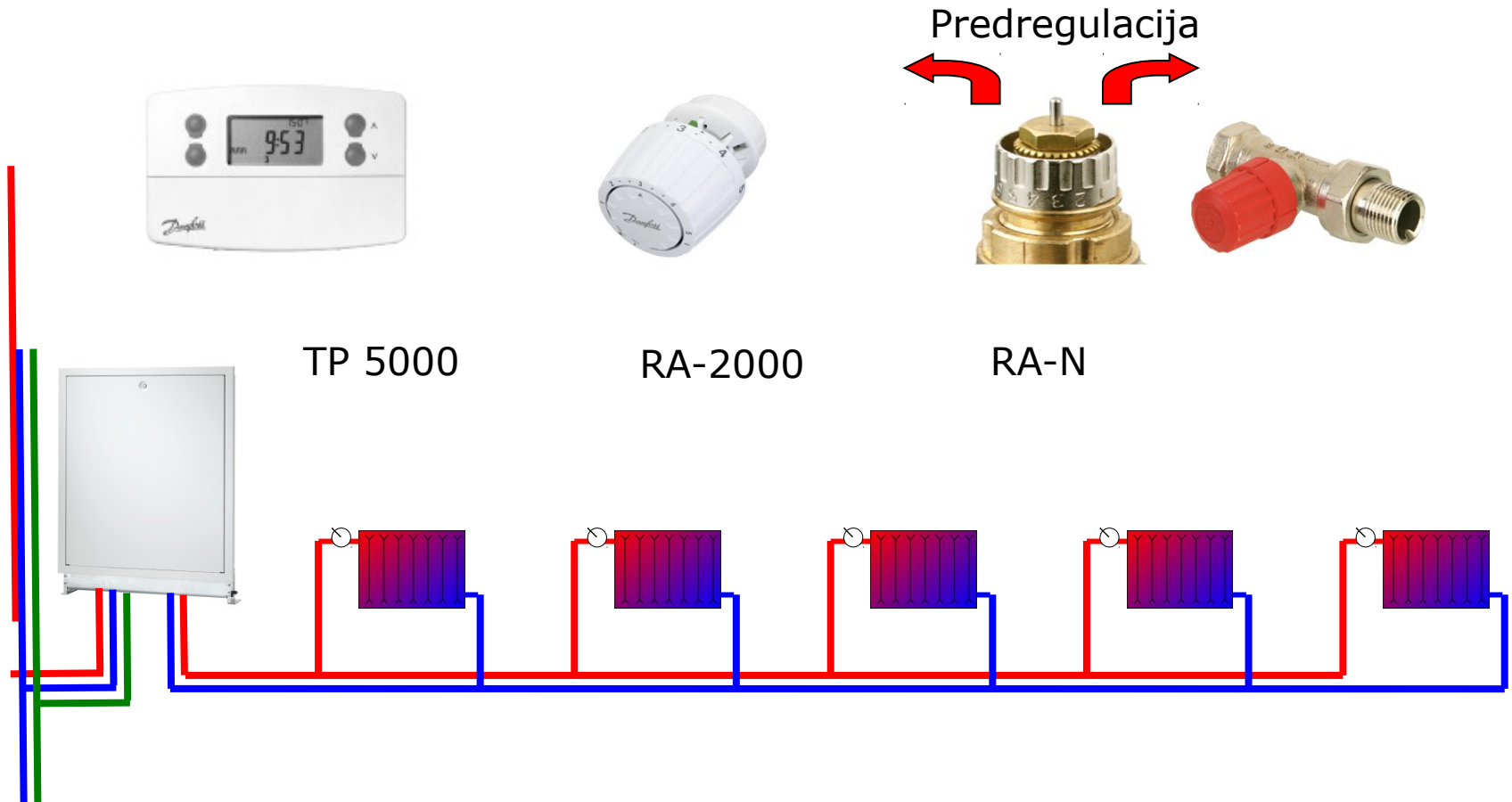
- Projektuje se kao i svaki drugi sistem
- Regulator diferencijalnog pritiska
  - hidraulički odvaja svaki stan
  - hidraulički uravnotežava instalaciju (nije potreban ni jedan drugi balansni ventil u instalaciji)
  - omogućava ispravan rad termostatskih radijatorskih ventila
- Zonski ventil
  - omogućava on/off grejanje s

Radijatorsko grejanje u stanovima

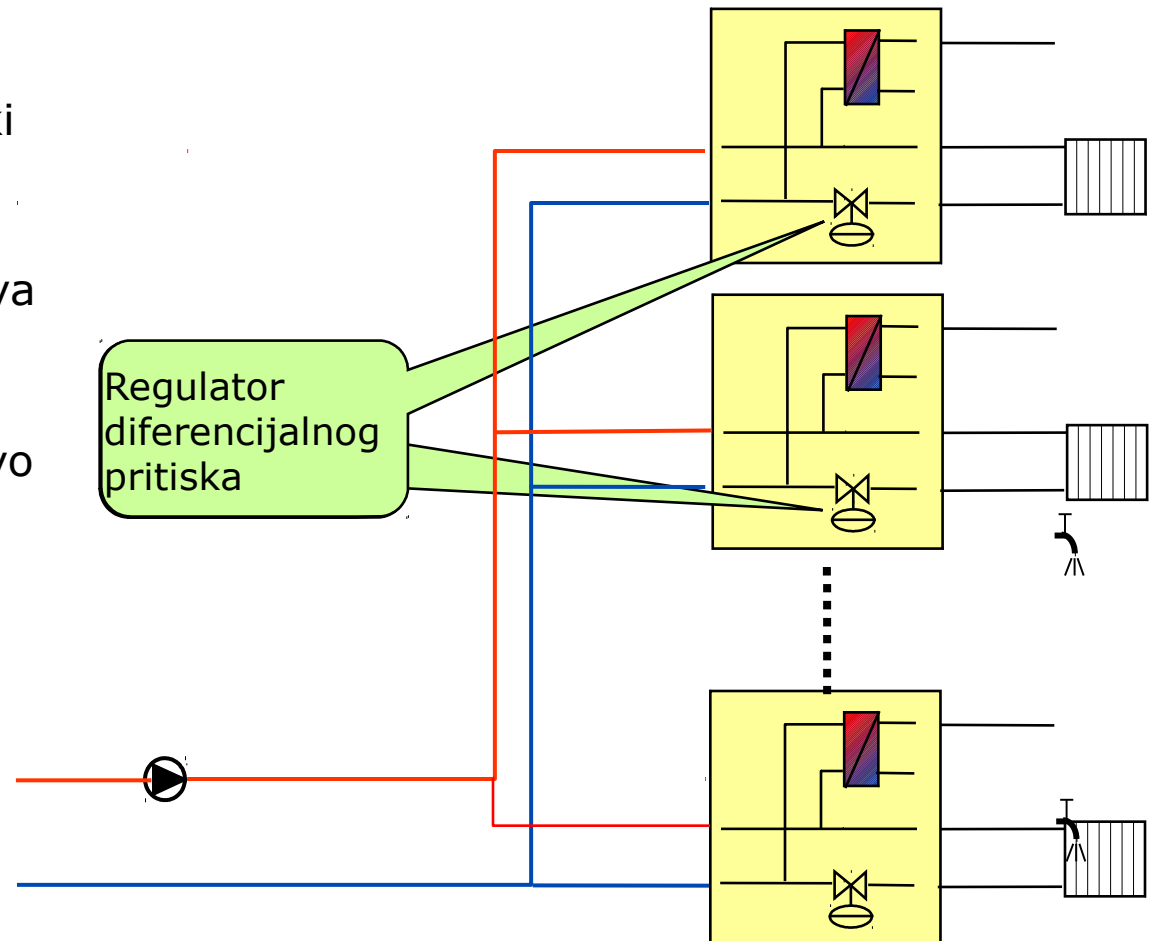
Uravnotežena distribucija toplote u okviru stana

Hidrauličko uravnotežavanje

- Hidraulički odvaja svaki stan
- Hidraulički uravnotežava ceo sistem
- Nije potrebno bilo kakvo balansiranje sistema, samo verifikacija protoka

Making Modern Living Possible

Podgorica, April 2014.

Vladimir Šukovic, Danfoss.d.o.o.

Danfoss

Merilo toplotne energije - ključni element individualnog merenja i naplate toplotne energije.

Šta ?

Merilo toplotne energije - ključni element individualnog merenja i naplate toplotne energije.

Zašto?

Zakon o efikasnom korišćenju energije definise obaveze investitora i distributera toplotne energije (clan 44, clan 51)...

Gde?

Gde se ugradjuje...

Kako?

Kako se bira, kako radi, kako se povezuje ...

Sta još ?

Mogućnosti komunikacije, očitavanja, raspodele troškova, servis ....

Zašto?

Zakon o efikasnom korišćenju energije član 44 stav 1 i 2

Član 44.

Investitor je dužan da grejnu instalaciju svakog novoizgrađenog objekta, predviđenog za priključenje na sistem daljinskog grejanja ili centralizovani sistem snabdevanja toplotnom energijom opremi uređajima za regulaciju i/ili merenje predate toplotne energije, i to:

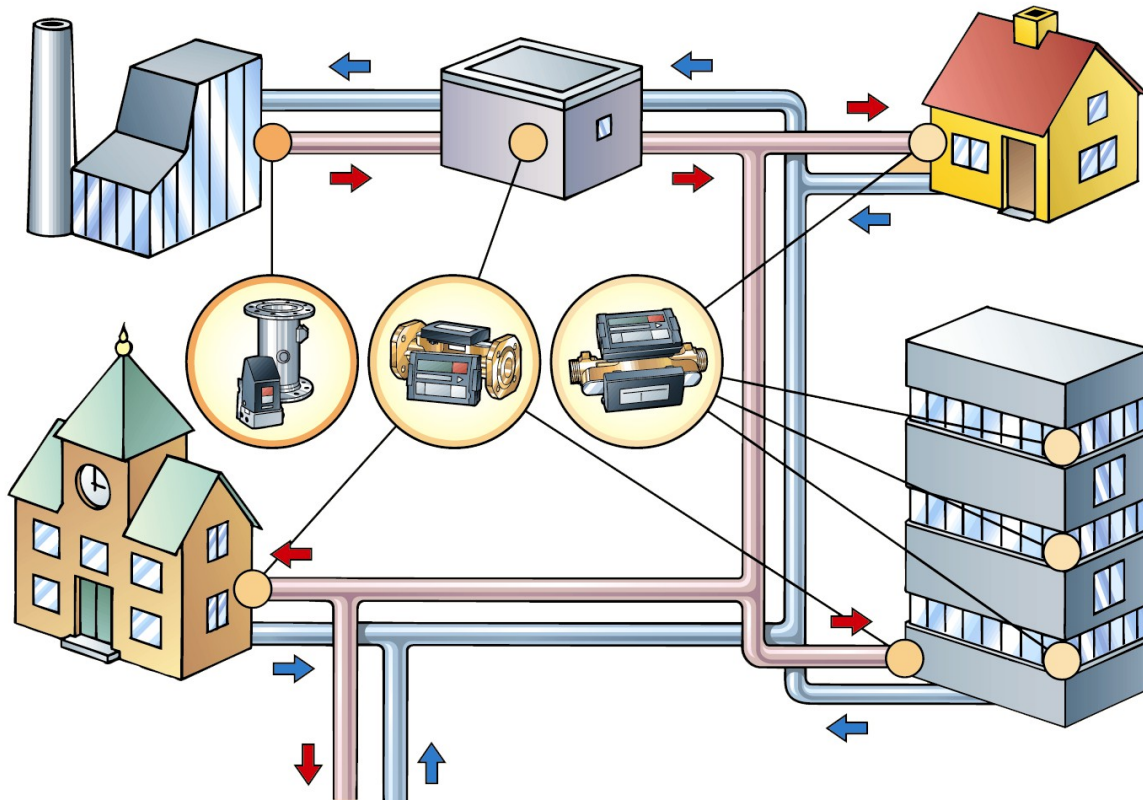
- 1) uređajima za regulaciju i uređajima za merenje predate toplotne energije objektu;
- 2) uređajima za merenje predate toplotne energije za svaki deo objekta;
- 3) uređajima za kontrolisanu regulaciju predaje toplotne energije za svako grejno telo grejne instalacije.

Troškove opreme sistema iz stava 1. ovog člana snosi investitor.

Svi ugrađeni uređaji za merenje predate toplotne energije moraju prethodno biti overeni od strane ovlašćenog tela, odnosno Direkcije za mere i dragocene metale, u skladu sa propisom kojim se uređuju merila toplotne energije.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana shodno se primenjuju i na sisteme za daljinsko i centralizovano hlađenje objekata.

Mreža daljinskog grejanja

Gde ?

U proizvodnji, prenosu, distribuciji toplotne energije

SONOMETER™ ultrazvučno merilo toplotne energije

SONOMETER™1100

DN15 – DN100

kompaktno merilo

$$q_p \text{ 0.6 – 60 m}^{3/h}$$

SONOMETER™2100

Infocal 8 + SONOMETER™ 1500CT

DN15 - DN100

$$q_p \text{ 0.6 – 60 m}^{3/h}$$

SONOMETER™3100

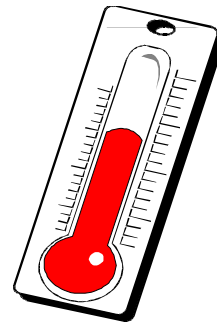
DN 125 – DN800

$$q_p > 60 \text{ m}^{3/h}$$

SONOMETER™ ultrazvučno merilo toplotne energije

- Primena
  - Grejanje
  - Hlađenje
  - Grejanje i hlađenje

Kako izabrati pravo merilo toplotne energije

- Vrste senzora protoka

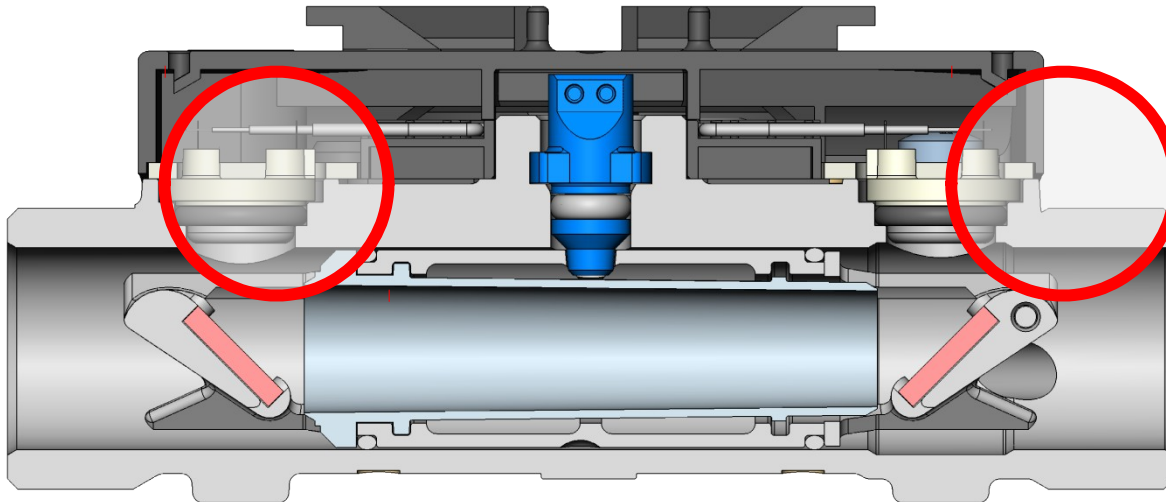
	Meh.	Magnetno	Ultrazvučno	Vortex	Orifice	Spoljno	
							Parametri koje treba razmotriti:
							Loš kvalitet vode
		*)					Dobar kvalitet vode (nije korozivna)
							Protok (letnji i zimski režim)
			40 bar				Ograničenje pritiska
	()		160°C				Ograničenje temperature
							Pad pritiska
		*)					Stabilna tačnost u dužem vremenskom periodu
		*)					Troškovi održavanja
		*)					Ukupni troškovi

*) "Magnetite problem"

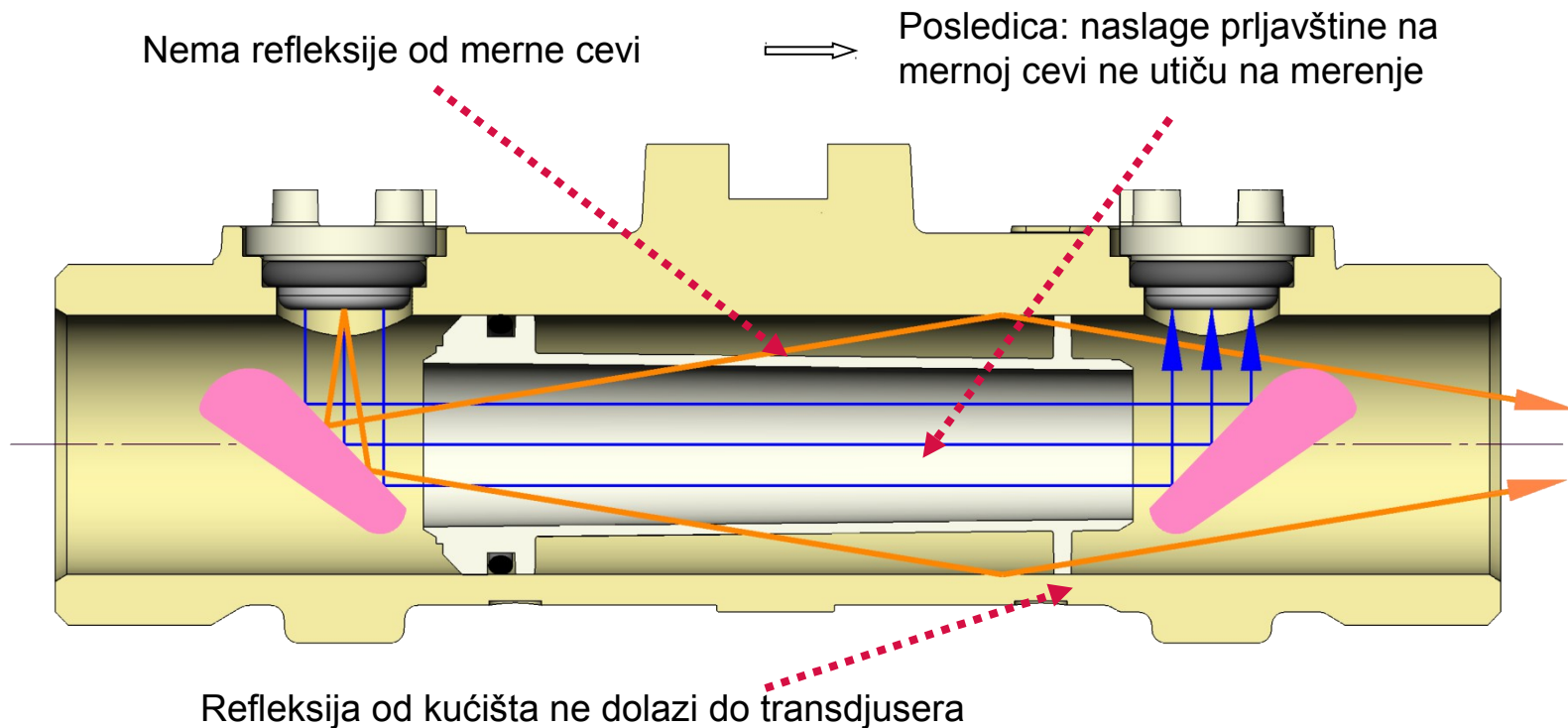
SONOMETER™ 1100 / SONO 1500CT

- Najmanji ultrazvučni transduser na tržištu
- Dugačka merna sekcija
- Visoka tačnost merenja

SONOMETER™ 1100 / SONO 1500CT senzor protoka

- Princip slobodnog snopa

Danfoss District Energy

SONOMETER™ 1100

KOMPAKTNO ultrazvučno merilo toplotne energije

- PN 16 i PN 25 bar
- qp 0.6 / 1.0 / 1.5 / 2.5 / 3.5 / 6 / 10 / 15 / 25 / 40 / 60 m³/h
- Navojni ili prirubnički

SONOMETER™ 1100

KOMPAKTNO ultrazvučno merilo toplotne energije

- Prvo odobrenje u Evropi za ultrazvučna merila sa dinamičkim opsegom q_i/q_p 1:250 u klasi 2 (q_p 1.5 / 2.5 / 6 / 10 / 15 / 25 / 40 / 60 m³/h)

q_p [m ³ /h]											
starting flow [l/h]											
q_i											

Kompletan dinamički opseg > 1:1500

SONOMETER™ ultrazvučno merilo toplotne energije

- Merenje nezavisno od kvaliteta vode
  - Ista, visoka tačnost pod svim uslovima merenja
- Veliki dinamički opseg merenja do 1 : 1500
  - Samo jedno merilo i za letnji i za zimski režim

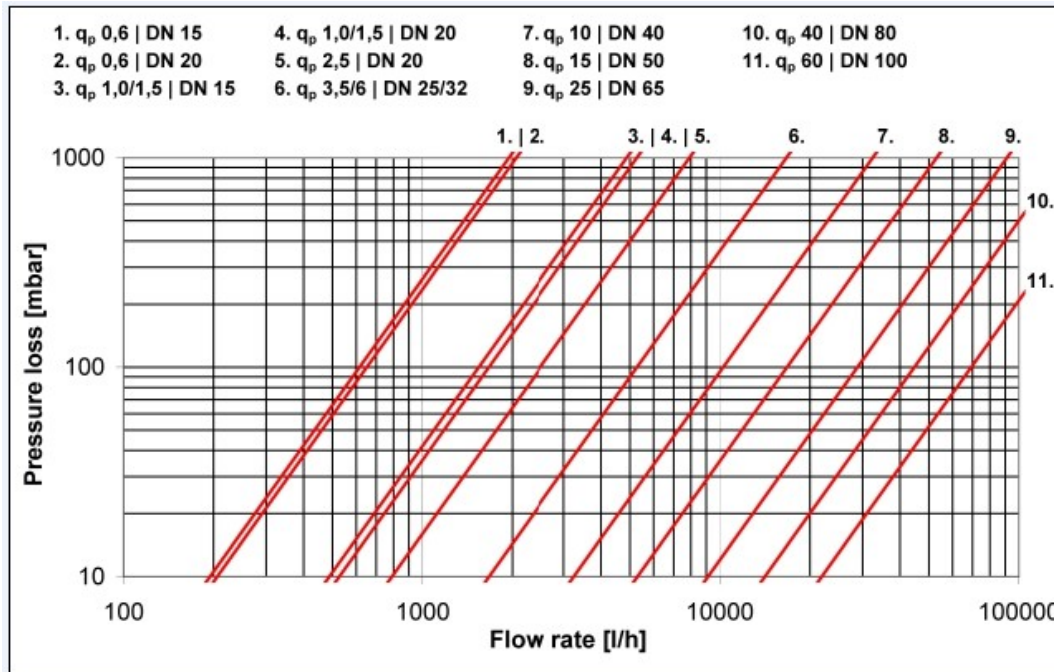
SONOMETER™ ultrazvučno merilo toplotne energije

- Niska ukupna cena
  - Nema održavanja
    - Nema pokretnih delova
    - Mali pad pritiska
  - Dugotrajna stabilnost
    - Otporan na stvaranje naslaga
  - Robusna konstrukcija
    - Otporan na varijacije pritiska u sistemu
    - Otporan na čvrste komadiće u vodi

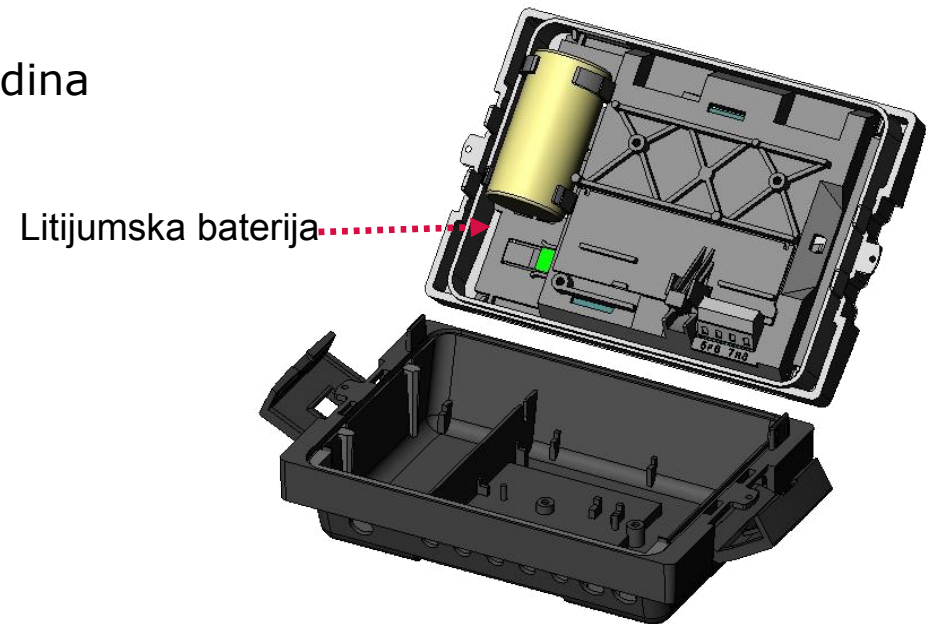
SONOMETER™ 1100 compact ultrasonic energy meter

- Use the qp 1.5 as a qp 0.6 m³/h
  - Pressure loss at 600 l/h: < 20 mbar
  - at 1500 l/h (DN20): 75 mbar
- Reduce the type of variants

q _p (m ³ /h)	dP (<250mbar)
0.6	85 mbar (DN 20)
1.0	36 mbar (DN 20)
1.5	75 mbar (DN 20)
2.5	100 mbar (DN 20)
3.5	44 mbar (DN 25)
6.0	128 mbar (DN 25)
10.0	95 mbar (DN 40)
15.0	80 mbar (DN 50)
25.0	75 mbar (DN 65)
40.0	80 mbar (DN 80)
60.0	75 mbar (DN 100)

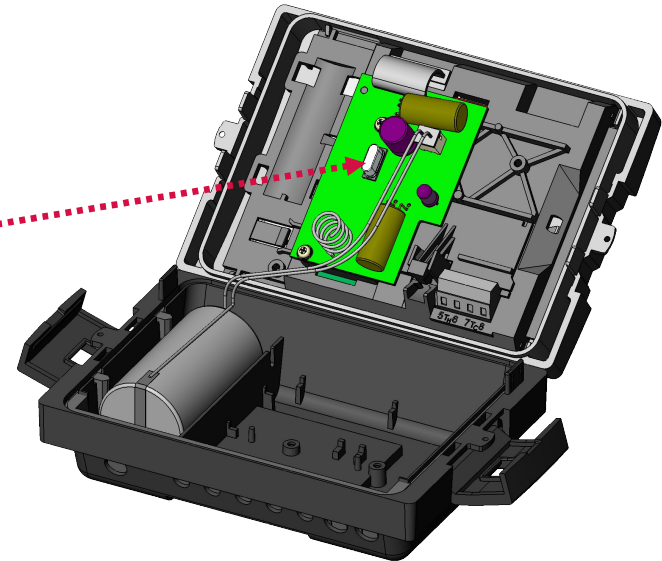
- D-Cell Baterija – životni vek do 16 godina
- Standardna baterija do 12 godina

- Integrisani radio modul (OMS ili Real Data)

HY standard protocol (10 vrednosti)
Programiranje putem IZAR-SET Software

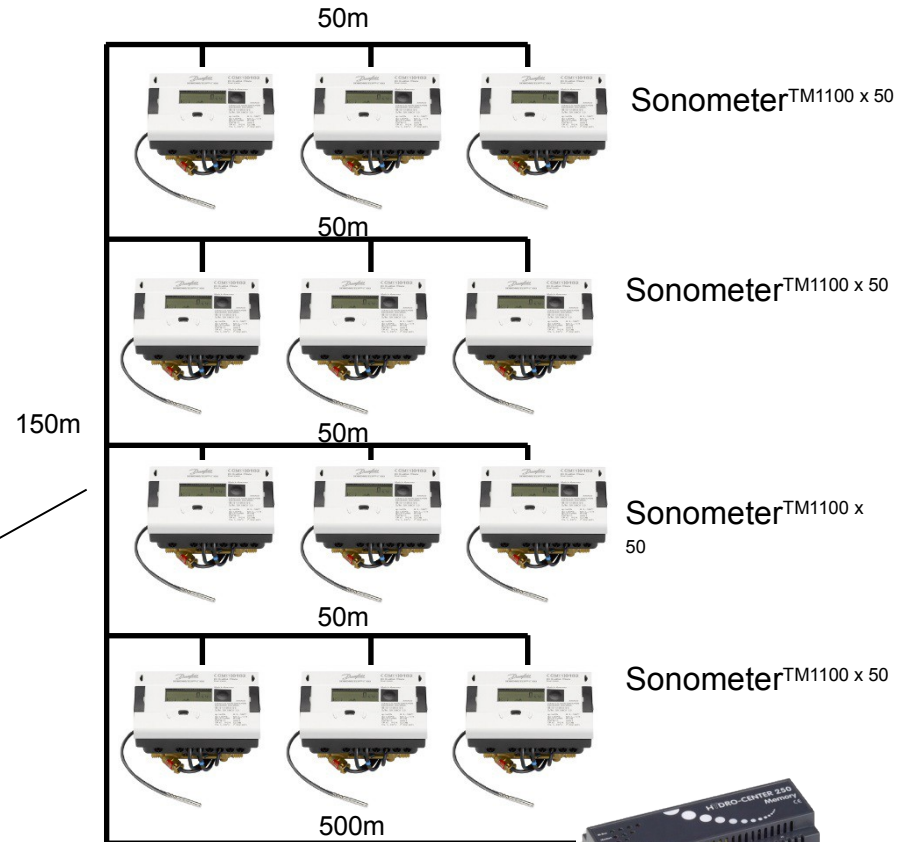

SONOMETER™ načini komunikacije

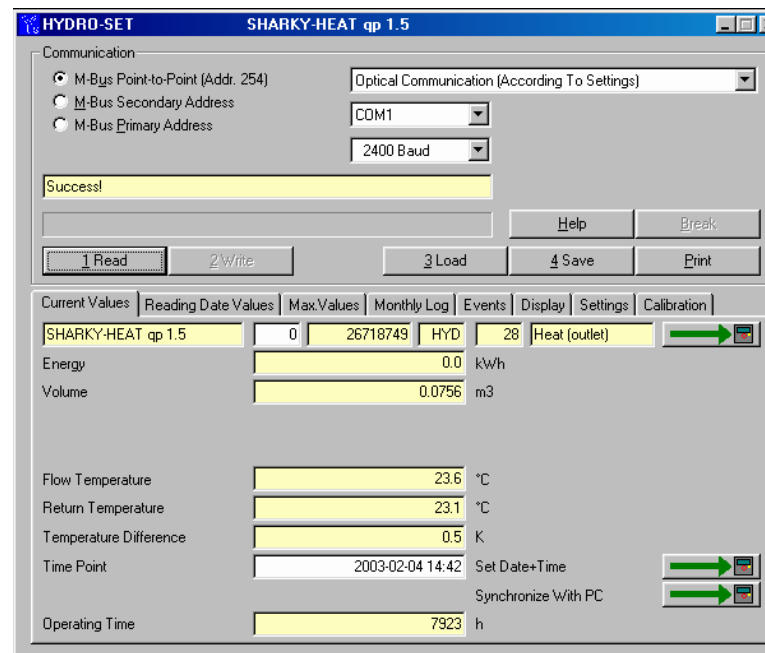
- Broj kalorimetara u sistemu
  - max. 1000 (sa repiterima)
  - max. 25/60/250 zavisno od tipa HYDRO-CENTER
- Rastojanje
  - neograničeno (sa repiterima)
  - < 5 km sa jednim HYDRO-CENTER (60/250)

Kabl = 850m
 Broj merila = 200

Kabl: 4 x 0.75mm²
 50 Ohms/km
 150 nF/km

- Service software HYDRO-SET
  - Only one software for all products
  - For meter reading and configuration
  - Downloadable from HYDROMETER website: www.hydrrometer.de

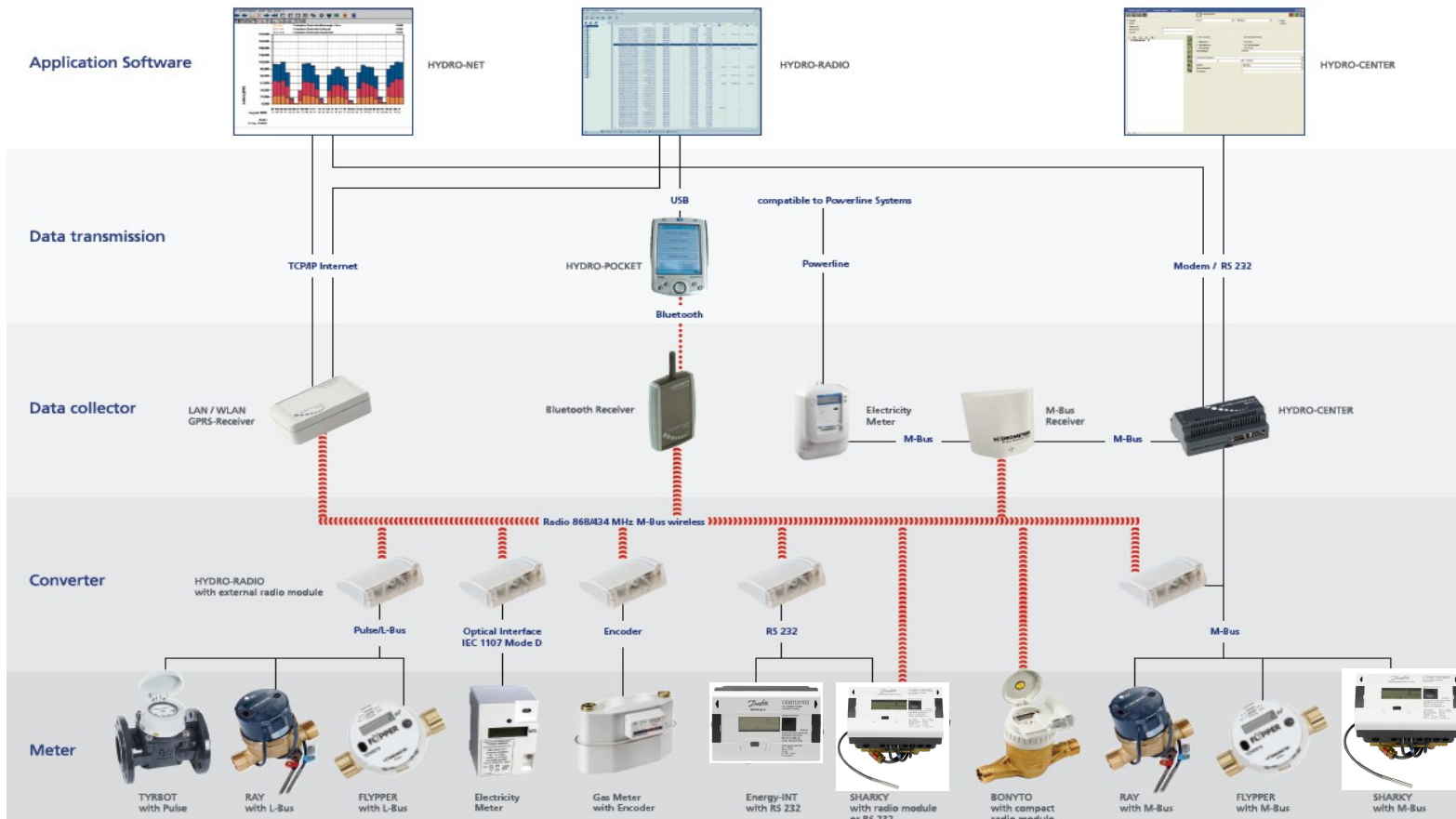
SONOMETER™ načini komunikacije

High-End Metering Communication Worldwide

HYDROMETER

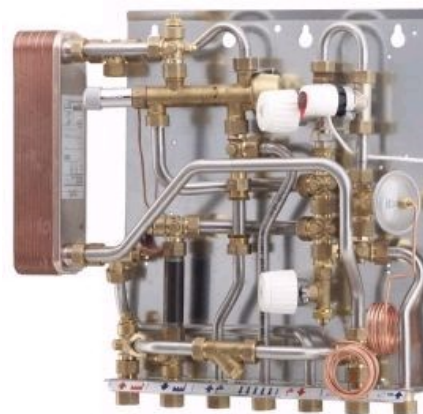
Radio Communication M-Bus wired and wireless according EN 13757
M-Bus defines the information in value, unit and function.

Energetski Efikasna rešenja u Grejanju

Individualna merno regulaciona stanica za svaki stan omogućava:

- individualno merenje za svaki stan stvarno potrošene energije za grejanje
- regulacija diferencijalnog pritiska u sistemu
- individualna regulacija grejanja na sobnom termostatu
- mogućnost ugradnje termostatskih radijatorskih ventila na grejnim telima
- montaža u uzidnim ili nazidnim ormanima
- dodavanjem razmenjivača toplote ostvaruje se mogućnost i pripreme potrošne tople vode u stanici

Izbor i dimenzionisanje

- Komunikacija svih učesnika u procesu je neophodna
- Danfoss nudi asistenciju projektantima u potrebnim proračunima (e-flat program)
- Bitni parametri:
  - *Potreban kapacitet grejanja u stanovima*
  - *Potreban kapacitet (protok) PTV po stanovima*
  - *Temperaturski režim u letnjem i zimskom periodu*
  - *Temperatura vodovodske vode*
  - *Temperatura PTV*
  - *Dodatni gubici toplote u sistemu*

Zahtevi investitora

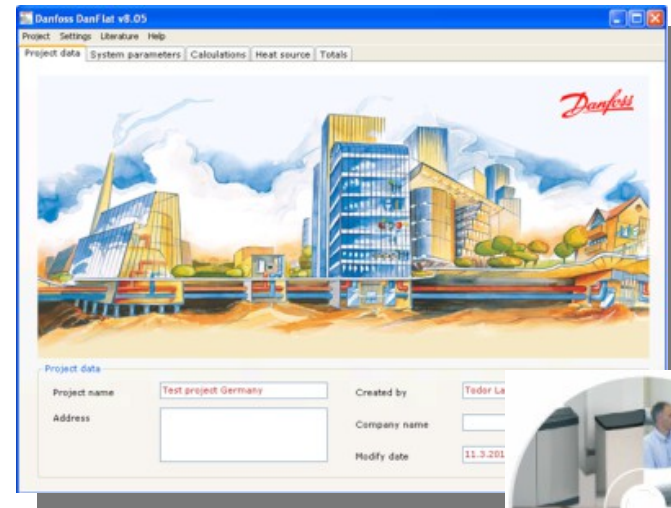
- Brza izgradnja & prodaja stanova
- Manji investicioni troškovi
- Više prodajne cene stanova
- Diferencijacija u odnosu na ostale stanove na tržištu

Pomoć u projektovanju

- Tehnički priručnik

- eFlat software